

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Другого рівня вищої освіти
за спеціальністю № 051 Економіка
галузі знань № 05 Соціальні та поведінкові науки

Кваліфікація: магістр з економіки підприємства

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ
РАДОЮ

 Голова вченої ради
/ В.І. Ладика /
(протокол № 11 від «22» 04 2019р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01.09 2019 р.
Ректор / В.І. Ладика /
(наказ № 11 від «29» 05 2019 р.)

Суми – 2019 р

ЕК

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

Проектна група у складі:

Голова проектної групи

к. е. н., професор, декан факультету
економіки і менеджменту

 Н.І. Строченко

Члени проектної групи

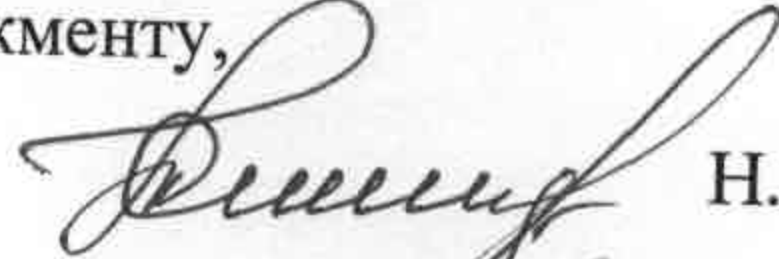
к. е. н., доцент кафедри економіки

 О.М.Ковальова

к. е. н., доцент кафедри економіки

 І.І.Коблянська

Декан факультету економіки і менеджменту,
к.е.н., професор

 Н.І. Строченко

Начальник навчального відділу

 Н.В. Колодненко

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, к.е.н., професор

 В.М. Жмайлов

Схвалено на засіданні вченої ради факультету економіки і менеджменту
від 22 березня 2019р., протокол №8

Голова вченої ради факультету економіки
та менеджменту

 Н.І. Строченко

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства» спрямована на підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка», які володіють сучасними теоретичними знаннями, методами, інструментами та практичними навичками щодо здійснення економічної діяльності підприємства, спрямованої на підвищення ефективності та рентабельності виробництва, освоєння нових видів продукції, досягнення високих кінцевих результатів, здатних вирішувати завдання та проблеми ефективного управління на різних рівнях економіки.

Навчальний процес базується на використанні сучасних інтерактивних методів навчання, проблемних лекцій та лекцій-візуалізацій, кейс-методів, семінарів-дискусій, презентацій-обговорень, колоквиумів та диспутів. Програма реалізується в тісному співробітництві з агрохолдингами, фахівці яких залучаються до навчального процесу.

Підготовка фахівців з економіки проводиться в університеті з 1977 року. Сьогодні в галузі економіки в університеті проводиться підготовка за освітньо-кваліфікаційними рівнями: молодшого спеціаліста (у технікумах і коледжах), бакалавра та магістра. Навчальним планом підготовки магістрів спеціальності «Економіка» передбачена ґрунтовна гуманітарна, соціально-економічна, професійна та практична підготовка.

За період навчання компетентні викладачі розкривають власний науково-практичний досвід і реалізуючи навчальну та наукову складові освітньої програми.

Підготовка магістрів за освітньою програмою «Економіка підприємства» спрямована на підготовку кваліфікованих професіоналів з економіки, які володіють сучасним економічним мисленням і компетентностями, що визнаються професійним ринком, прикладними навичками виконання дослідницьких проектів, вирішення практичних кейсів з управлінськими завданнями щодо проблем функціонування і розвитку економічних систем різного рівня.

Програма відрізняється від інших подібних розробок не лише чітко вираженим практичним спрямуванням, але й формуванням навичок консультування щодо якісного аналізу економічних процесів, розробленням на його основі програм та стратегій розвитку й побудовою алгоритмів їх реалізації. Отримання студентами таких знань і професійних компетентностей забезпечується логічною структурою освітньо-професійної програми та програмами навчальних дисциплін.

Фахова експертиза проведена зовнішніми стейкхолдерами:

Ніколаєнко Наталія Володимирівна - Начальник відділу бух. обліку, економічного розвитку та кадрового забезпечення, головний бухгалтер

Штань Олена Володимирівна - начальник відділу збуту ТОВ "Фавор" м. Суми

Вода Анатолій Іванович - керівник ПП "Мезенівка" Краснопільського району Сумської області

Методична експертиза проведена внутрішніми стейкхолдерами:

Михайлова Любов Іванівна - доктор економічних наук, професор кафедри "Менеджменту ЗЕД та євроінтеграції" Сумського НАУ

Славкова Олена Павлівна - доктор економічних наук, професор кафедри "Бухгалтерського обігу" Сумського НАУ

Лишенко Маргарита Олександрівна - доктор економічних наук, доцент кафедри "Менеджменту ЗЕД та євроінтеграції" Сумського НАУ

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 051 « Економіка » (за ОП «Економіка підприємства»)

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський національний аграрний університет, факультет економіки і менеджменту, кафедра економіки
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр, магістр з економіки підприємства
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1,4 роки
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України, сертифікат: серія НД №1982126 до 01.07.2018 року
Цикл / рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність освітнього ступеня бакалавр, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст чи освітнього рівня магістр за відповідним напрямком
Мови викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	до 01.12.2029 року
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.snau.edu.ua
2 – Мета освітньої програми	
Формування особистості якісно нового рівня фахівця, здатного вирішувати складні нестандартні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру в галузі економіки та економіки підприємства в умовах мінливості та невизначеності ринкового середовища з акцентом на розвиток компетентностей, необхідних для аналітичної, прогностичної та дослідницької роботи	
3- Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна освіта в галузі економіки за спеціальністю економіка. Ключові слова: економіка, економіка підприємства, регіональна економіка, економіка аграрних формувань, глобальна економіка
Опис предметної області	Об'єкт вивчення та/або діяльності: закономірності функціонування та розвитку соціально-економічних систем, соціально-економічних процесів, їх моделювання, прогнозування та регулювання, мотивація і поведінка економічних суб'єктів. Цілі навчання: підготовка фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання завдань предметної області. Теоретичний зміст предметної області: поняття, категорії,

	<p>концепції, принципи економічних наук. Методи, методики та технології: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності, математичні та статистичні методи економічного аналізу, економіко-математичне моделювання, інформаційно-комунікаційні технології досліджень, розповсюдження, та презентацій результатів досліджень. Інструментарій та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються у професійній діяльності.</p>	
Особливості програми	Інтегрована підготовка, що поєднує чітку практичну спрямованість навчання на управління економікою одиниць інституційних секторів економіки України різних форм власності та організаційно-правових форм (господарське товариство, казенне підприємство, комунальне підприємство)	
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання		
Придатність до працевлаштування	Назва і шифр професійної групи	Професійна назва роботи (посада)
	12. Керівники підприємств, установ та організацій	
	1231. Керівники економічних підрозділів	1231. Начальник економічного відділу 1231. Завідувач сектором економіки 1231. Заступник начальника економічного відділу 1231. Начальник лабораторії техніко-економічних досліджень 1231. Провідний економіст
	13. Керівники малих підприємств без апарату управління	
	1312. Керівники малих підприємств без апарату управління в сільському господарстві	1312. Директор малого підприємства 1312. Керівник філії 1312. Керівник представництва
	24. Професіонали в галузі економіки	
	2419 - 2419.3 Професіонали державної служби 2419	2419 Економіст зі збуту 2419.3 Заступник начальника відділу 2419.3 Головний спеціаліст 2419.3 Головний економіст 2419.3 Головний ревізор-економіст 2419.3 Провідний економіст
	2433 Професіонали в галузі економіки	2433.2. Аналітик консолідованої економічної інформації
		2441. Науковий співробітник 2441. Економіст з планування. 2441.2 Економічний радник. 2441. Економіст з фінансової

	2441. Професіонали в галузі економіки	<p>роботи</p> <p>2441. Економіст з договірних та претензійних робіт</p> <p>2441 Економетрист</p> <p>2441 Економіст</p> <p>2441.2 Економіст з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності</p> <p>2441.2 Економіст з матеріально-технічного забезпечення</p> <p>2441 Економіст з планування</p> <p>2441.2 Економіст з податків і зборів</p> <p>2441.2 Економіст із ціноутворення</p> <p>2441.2 Консультант з економічних питань</p> <p>2441.2 Консультант з економічних питань</p>
	2447 Професіонали в галузі економіки	<p>2441.2. Аналітик з інвестицій</p> <p>2441.2. Консультант з економічних питань</p> <p>2441.2 Економіст з планування</p> <p>2441.2 Економіст з міжнародної торгівлі</p> <p>2447.2 Фахівець з управління проектами та програмами у сфері матеріального (нематеріального) виробництва</p>
Подальше навчання	Випускник має право на продовження навчання на наступному третьому освітньо-науковому рівні – 8 рівні НРК	
5 – Викладання та оцінювання		
Викладання та навчання	<p>Студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання, електронне навчання в системі Moodle, самонавчання, навчання на основі досліджень тощо.</p> <p>Викладання проводиться у вигляді: лекції, мультимедійні лекції, інтерактивні лекції, семінари, практичні заняття, лабораторні роботи, самостійне навчання, індивідуальні заняття тощо.</p> <p>Комбінація лекцій, практичних занять із розв'язанням ситуаційних завдань і використанням кейс-методів, ділових ігор, тренінгів, що розвивають практичні навички, уміння та формують креативне мислення.</p>	
Оцінювання	Поточне опитування, тестовий контроль, презентація індивідуальних завдань, звіти команд, звіти з практики. Підсумковий контроль – екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів поточного контролю.	
Державна атестація	Державна атестація – здача комплексного державного іспиту за	

	фахом та написання і захист розрахунково-економічної частини ДЕК за відповідною темою дослідження
Вимоги до розрахунково-економічної частини ДЕК	Розрахунково-економічна частина ДЕК має передбачати розв'язання практично-аналітичного розділу по відповідній темі дослідження. В цій роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та списування, має бути оприлюднена на офіційному сайті або в репозиторії закладу вищої освіти.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності з економіки, економіки підприємства з поглибленим рівнем знань та вмінь інноваційного характеру. Володіння достатнім рівнем інтелектуального потенціалу для вирішення проблемних професійних завдань, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність захищати своє авторське право та суміжні права, а також вміти розраховувати економічну вартість об'єктів інтелектуальної власності підприємства.</p> <p>ЗК2. Здатність надавати характеристику відповідним чинникам глобалізації, а також формам прояву глобалізації і її впливу на розвиток та діяльність підприємства.</p> <p>ЗК3. Здатність обґрунтовувати напрями пріоритетного інноваційного розвитку підприємства з урахуванням потреб та особливостей національної економіки; збирати і систематизувати маркетингову інформацію для відбору цільових ринків, вимірювання і прогнозування попиту, позиціонування інноваційної продукції підприємства.</p> <p>ЗК4. Здатність формулювати місію і стратегічні цілі розвитку підприємства та здійснювати вибір найбільш прийнятних з них; аналізувати зовнішні чинники впливу і діагностувати стан внутрішнього середовища підприємства.</p> <p>ЗК5. Здатність здійснювати управління охороною праці (професійними ризиками) у межах своєї компетенції; а також реалізовувати базові принципи і методи створення безпечних технологій, обладнання, приладів і систем, а також проведення робіт і надання відповідних послуг в діяльності підприємства.</p> <p>ЗК6. Уміння здійснювати керівництво людьми, давати розпорядження і контролювати їх виконання.</p> <p>ЗК7. Здатність формувати мету та систему цілей аграрної політики держави, аналізувати наслідки використання окремих її інструментів для регулювання власного ринку продукції підприємства.</p> <p>ЗК8. Здатність орієнтуватися в науковій, науково популярній та псевдонауковій літературі та використовувати критичне мислення у своїй професійній діяльності, аргументувати власне наукове знання з метою покращення результатів діяльності підприємства.</p> <p>ЗК9. Здатність застосовувати новітні методи формування ефективної системи можливостей адекватних цілям, задачам, обраним стратегіям розвитку підприємства.</p> <p>ЗК10. Здатність вчасно приймати необхідні управлінські рішення і реалізовувати їх у практичній діяльності підприємства.</p> <p>ЗК11. Застосовувати прикладне програмне забезпечення для</p>

	<p>реалізації набутих навиків та компетенцій.</p> <p>ЗК12. Здатність до фундаментального аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів. Вміння виявляти, аналізувати і структурувати проблеми бізнесу і розробляти раціональні рішення.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК1. Здатність формулювати особливості глобальної економіки; аналізувати ключові глобальні проблеми економічного розвитку за допомогою цивілізаційного виміру глобальних економічних процесів; розробляти стратегічні заходи для забезпечення міжнародної конкурентоспроможності товарів, послуг, підприємств, галузей, міжгалузевих комплексів.</p> <p>ФК2. Здатність формувати механізм управління соціальною відповідальністю; формувати ефективну взаємодію роботодавців зі співробітниками на засадах соціальної відповідальності; формувати відносини підприємства із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності; визначати напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності; посилювати соціальну відповідальність суб'єктів суспільного розвитку через соціальне партнерство.</p> <p>ФК3. Здатність обґрунтовувати напрями пріоритетного інноваційного розвитку підприємства з урахуванням потреб та особливостей національної економіки; збирати і систематизувати маркетингову інформацію для відбору цільових ринків, вимірювання і прогнозування попиту, позиціонування інноваційної продукції підприємства; оцінювати стан, динаміку, ефективність використання інноваційного потенціалу підприємства та обґрунтовувати пріоритетні напрями його нарощування.</p> <p>ФК4. Здатність поставити завдання та організувати процедуру проведення визначення професійних (виробничих) ризиків, загроз на робочих місцях; здійснювати управління охороною праці (професійними ризиками) у межах своєї компетенції; реалізовувати базові принципи і методи створення безпечних технологій, обладнання, приладів і систем, а також проведення робіт і надання послуг.</p> <p>ФК5. Здатність захищати своє авторське право та суміжні права; розраховувати економічну вартість об'єктів інтелектуальної власності.</p> <p>ФК6. Здатність виконувати розрахунки ключових параметрів діяльності підприємства і виявляти закономірності його розвитку; економічно обґрунтовувати доцільність управлінських рішень стратегічного й оперативного характеру; складати операційні й фінансові бюджети підприємства та оцінювати їх виконання.</p> <p>ФК7. Здатність сформувати проектну команду та ефективно управляти нею на всіх етапах життєвого циклу, щоб забезпечити успішне виконання ІТ-проекту; управляти змінами (предметною областю) при здійсненні проектів різних типів і видів ефективно управляти часовими характеристиками проектів інформатизації; визначати вартість проектів інформатизації різних типів і видів, ефективно управляти вартістю проекту на всіх етапах життєвого циклу.</p> <p>ФК8. Здатність ідентифікувати всі види конкурентних переваг, якими володіє підприємство, визначити ті, які мають бути</p>

досягнутими у майбутньому для поліпшення його конкурентоспроможності; використовувати чинники конкурентоспроможності для створення конкурентних переваг підприємства; використовувати розрахунки, пов'язані з оцінюванням рівня конкуренції в галузі.

ФК9. Здатність розробляти моделі мотивації для творчих колективів; визначати ризики інтелектуального бізнесу; виявляти та застосовувати основні тенденції та перспективи віртуалізації інтелектуального бізнесу.

ФК9. Здатність формулювати місію і стратегічні цілі підприємства; аналізувати зовнішні чинники впливу і діагностувати стан внутрішнього середовища підприємства; аналізувати стратегічні альтернативні варіанти розвитку підприємства і здійснювати вибір найбільш прийняттого з них.

ФК10. Здатність розрізняти справжнє наукове дослідження та його результати від псевдонаукових пошуків користуватися отриманими знаннями у науково дослідницькій роботі; орієнтуватися в науковій, науково популярній та псевдонауковій літературі; використовувати критичне мислення у своїй професійній галузі.

ФК11. Здатність орієнтуватись у особливостях функціонування різних форм АПФ та правових аспектах їх функціонування; оцінювати рівень ресурсозабезпеченості АПФ, розраховувати показники ефективності використання різних видів ресурсів; визначатись з практичними підходами до ефективного використання земельних ресурсів як одного з головних природних ресурсів.

ФК12. Здатність узагальнювати напрямки розвитку підприємства; визначати місце управління розвитком у системи управління підприємством; обирати стратегії розвитку підприємства в умовах конфлікту; приймати оптимальні багатоцільові рішення щодо розвитку підприємства.

ФК13. Вміти здійснювати аналіз діяльності підприємства на основі фінансово-економічних показників його діяльності; проводити діагностику певної галузі за різними методами; проводити діагностику майна та ринкової ціни підприємства.

ФК14. Уміння знаходити та аналізувати економічну інформацію з метою дослідження тенденцій функціонування мікросистеми; використовувати навички прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері мікроекономічного аналізу.

ФК15. Здатність визначити джерела формування капіталу підприємства.

ФК16. Здатність реалізовувати зміст аграрної політики, формувати мету та систему цілей аграрної політики держави, аналізувати наслідки використання окремих інструментів регулювання внутрішнього ринку продукції аграрного сектора та зовнішньої торгівлі, визначати рівень захисту аграрного сектору із використанням загальноприйнятої методології, оцінювати міжнародну конкурентоспроможність вітчизняного сільськогосподарського виробництва, визначати основні показники продовольчої безпеки держави та фактори, що на неї впливають, аналізувати ефективність окремих заходів бюджетно-податкової,

	кредитно-фінансової політики держави, обґрунтовувати пріоритети державної соціальної та екологічної політики.
7 – Програмні результати навчання	
Знати	<p>ПРН 1. Знати природу, передумови та фактори становлення глобальної економіки; тенденції глобалізації економічного розвитку; закономірності глобальної корпоратизації бізнесу та генезис глобальної економічної інтеграції.</p> <p>ПРН 2. Знати сутність, види, категорії, еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності; особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку; місце соціальної відповідальності в діяльності підприємства.</p> <p>ПРН 3. Знати інструментарій оцінювання інноваційного розвитку підприємства та використовувати світовий досвід державної підтримки інноваційного розвитку підприємства, методи та моделі його державного регулювання.</p> <p>ПРН 4. Знати основні системи управління охороною праці у галузі і на підприємств та галузевих норм, організаційно-технічних заходів і засобів щодо захисту працівників від впливу небезпечних і шкідливих факторів для типових підприємств та організацій галузі.</p> <p>ПРН 5. Знати поняття інтелектуальної власності та систему права інтелектуальної власності; принципи та джерела авторського права; процедуру патентування об'єктів промислової власності.</p> <p>ПРН 6. Знати і розробляти стратегії розвитку підприємства та встановлювати їх зв'язок з поточним плануванням.</p> <p>ПРН 7. Знати предмет методології наукового пізнання, його світоглядове значення та роль у самостійній науковій діяльності специфіку наукового знання та вимоги щодо проведення наукового дослідження функції наукового знання та засоби перевірки наукових теорій.</p> <p>ПРН 8. Знати сутність і місце АПФ в системі господарювання; підходи до ресурсного забезпечення діяльності АПФ; порядок формування витрат та визначення фінансово-економічних результатів діяльності АПФ. організаційні засади побудови АПФ; сутність і складові елементи економічного механізму АПФ; основні напрямки організаційного розвитку АПФ; основи організації інвестиційної та інноваційної діяльності АПФ</p>
Вміти	<p>ПРН 9. Вміти виконувати розрахунки ключових параметрів діяльності підприємства і виявляти закономірності його розвитку; економічно обґрунтовувати доцільність управлінських рішень стратегічного й оперативного характеру; складати операційні й фінансові бюджети підприємства та оцінювати їх виконання.</p> <p>ПРН 10. Вміти оцінити обсяги робіт по проекту; організувати працю та раціонально розподілити роботи між виконавцями, сформулювати проектну команду та ефективно управляти нею на всіх етапах життєвого циклу, щоб забезпечити успішне виконання ІТ-проекту; управляти змінами (предметною областю) при здійсненні проектів різних типів і видів ефективно управляти часовими характеристиками проектів інформатизації.</p> <p>ПРН 11. Вміти використовувати теорію і практику управління конкурентоспроможністю підприємства; нормативно-правову базу регулювання конкуренції в Україні; технологію аналізу ринку</p>

	<p>методом конкурентної діагностики; теоретичні та практичні аспекти діагностики конкурентної позиції підприємства на ринку; ключові підходи і методи до формування сильних конкурентних переваг підприємства.</p> <p>ПРН 12. Вміти розробляти моделі мотивації для творчих колективів; визначати ризики інтелектуального бізнесу; виявляти та застосовувати основні тенденції та перспективи віртуалізації інтелектуального бізнесу.</p> <p>ПРН 13. Вміти вивчати та узагальнювати напрямки розвитку підприємства; визначати місце управління розвитком у системи управління підприємством; обирати стратегії розвитку підприємства в умовах конфлікту.</p> <p>ПРН 14. Вміти здійснювати аналіз діяльності підприємства на основі фінансово-економічних показників його діяльності; проводити діагностику певної галузі за різними методами; проводити діагностику майна та ринкової ціни підприємства.</p> <p>ПРН 15. Вміти знаходити та аналізувати економічну інформацію з метою дослідження тенденцій функціонування мікросистеми; застосовувати навички прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері мікроекономічного аналізу.</p> <p>ПРН 16. Уміти визначити джерела формування капіталу підприємства з метою його успішного функціонування.</p> <p>ПРН 17. Вміти формувати та використовувати потенціал у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства.</p> <p>ПРН 18. Вміти реалізовувати зміст аграрної політики, формувати мету та систему цілей аграрної політики держави, аналізувати наслідки використання окремих інструментів регулювання внутрішнього ринку продукції аграрного сектора та зовнішньої торгівлі, визначати рівень захисту аграрного сектору із використанням загальноприйнятої методології, оцінювати міжнародну конкурентоспроможність вітчизняного сільськогосподарського виробництва, визначати основні показники продовольчої безпеки держави та фактори, що на неї впливають,</p> <p>ПРН 19. Вміти організовувати систему мотивації персоналу підприємства; застосовувати методи й технології мотивації персоналу; обґрунтовувати найраціональніші підходи до організації системи нарахування заробітної плати з огляду на зарубіжний досвід; проектувати заходи щодо посилення трудової та статусної мотивації трудової діяльності підприємства.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
<p>Кадрове забезпечення</p>	<p>Реалізацію освітньо-професійної програми з економіки підприємства здійснюють висококваліфіковані спеціалісти зі стажем роботи не менше 10 років.</p> <p>Усі науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньо-професійної програми з економіки, є штатними співробітниками Сумського національного аграрного університету. Всі науково-педагогічні працівники мають науковий ступінь та/або вчене звання та підтверджений рівень наукової і професійної активності.</p> <p>Для підвищення практичної спрямованості навчального процесу до проведення лекційних занять залучаються провідні фахівці-</p>

	практики та закордонні фахівці.
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі. Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура. Для реалізації освітньо-професійної програми на факультеті економіки і менеджменту є спеціалізовані навчально-тренінгові та комп'ютерні лабораторії (ауд. 104,108,111), обладнані необхідним устаткуванням та програмним забезпеченням (програмний комплекс Diamond FMS, 1С: Управління сільськогосподарським підприємством, доступ до 1С: ІТС Україна, 1С:Підприємство 8.2, Мастер Тест).
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний веб-сайт СНАУ http://www.snau.edu.ua містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, міжнародне співробітництво, практику та працевлаштування, контакти. Усі зареєстровані в СНАУ користувачі мають необмежений доступ до мережі Інтернет. Фонд наукової бібліотеки СНАУ містить понад 313 тис. примірників навчально, наукової літератури, періодичних наукових видань. До електронного каталогу внесено понад 76700 записів. Створюються та використовуються електронні бази даних вторинної інформації – букіністичний каталог (понад 1100 записів), каталог дисертацій (363 записи), каталог авторефератів (2585 записів) тощо. Створено електронну картотеку книгозабезпечення. Читальний зал забезпечений бездротовим доступом до мережі Інтернет. Усі ресурси бібліотеки доступні через сайту університету: http://library.snau.edu.ua Всі навчальні дисципліни курсу освітньо-професійної підготовки з економіки забезпечені конспектами лекцій, методичними рекомендаціями щодо проведення практичних занять та самостійної роботи, методичними рекомендаціями щодо проходження фахового стажування та переддипломної практик, а також рекомендаціями щодо написання дипломної роботи магістра.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Сумським національним аграрним університетом та університетами України економічного спрямування
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Сумським національним аграрним університетом та іноземними навчальними закладами-партнерами
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе після вивчення курсу української мови

ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Спеціальність 051 Економіка ОС «Магістр»

ОП "Економіка підприємства"

2.1. Перелік компонентів освітньо-професійної програм

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Глобальна економіка	4	іспит
ОК 2	Соціальна відповідальність	4	іспит
ОК 3	Інноваційний розвиток підприємства	4	іспит
ОК 4	Охорона праці в галузі та цивільний захист	4	іспит
ОК 5	Інтелектуальна власність	4	залік
ОК 6	Економічне управління підприємством	5	іспит
ОК 7	Управління проектами	4	іспит
ОК 8	Конкурентоспроможність підприємства	4	іспит
ОК 9	Інтелектуальний бізнес	4	іспит
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		37	
Вибіркові компоненти ОП			
ВБ 1.1	Стратегічне управління підприємством	3	іспит
ВБ 1.2	Методи наукових досліджень	3	залік
ВБ 1.3	Економіка аграрного виробництва і сільських територій	4	залік
ВБ 1.4	Управління ефективністю та розвитком компанії	3	іспит
ВБ 1.5	Економічна діагностика	5	іспит
ВБ 1.6	Мікроекономічний аналіз	5	іспит
ВБ 1.7	Капітал підприємства, формування та використання	4	іспит
ВБ 1.8	Управління потенціалом підприємства	3	залік
ВБ 1.9	Аграрна політика	4	іспит
ВБ 1.10	Мотиваційний механізм підприємства	4	іспит
	Семінар з виконання розрахунково-економічного розділу ДЕК	4	залік
Загальний обсяг вибірових компонентів:		29	
Виробнича практика		24	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН НОРМАТИВНОЇ ЧАСТИНИ ОП ЗА ЦИКЛАМИ

Цикл професійно-орієнтованої гуманітарної та соціально-економічної підготовки

ОК 1. Глобальна економіка

Мета: вивчення передумов, факторів, імперативів, закономірностей та сучасних тенденцій становлення глобальної економіки; розуміння процесів глобальної корпоратизації бізнесу, форм і моделей регіональної економічної інтеграції; закономірностей інституціоналізації економічного розвитку, глобальних пріоритетів науково-технологічного, інноваційно-інтелектуального та цивілізаційного розвитку; усвідомлювати власних думок та перспективно продуктивних ідей інших людей у парадигмі глобального мислення; вміння аналізувати і прогнозувати – характер та глибину суб'єктної взаємодії в глобальній економіці, секторально-галузеву і регіонально-країнову структуру глобальної економіки.

Завдання: виявлення системної сутності економічної глобалізації; визначення глибини впливу глобальних трансформацій на світові інтеграційні процеси; ідентифікація основних параметрів глобального розвитку; визначення сучасних ринкових та інституціональних методик глобального менеджменту; аналіз особливостей формування національних і міжнародних стратегій розвитку

Предмет: є відносини між суб'єктами глобального бізнесу, що визначаються специфікою, закономірностями та тенденціями сучасних економічних трансформацій.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Дисципліна належить до циклу природничо-наукових та загальноекономічних дисциплін. Вона є невід'ємною складовою в комплексі економічних дисциплін, що містить політичну економію, мікроекономіку, макроекономіку, міжнародну економіку, історію економіки та економічної думки, державне регулювання, соціальну економіку та інші.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен

Знати: природу, передумови та фактори становлення глобальної економіки; тенденції глобалізації економічного розвитку; закономірності глобальної корпоратизації бізнесу та генезис глобальної економічної інтеграції; характер, форми, моделі та конкурентні переваги регіональної економічної інтеграції в глобальних умовах розвитку; динаміку процесів інституціоналізації глобального економічного розвитку; форми та механізми соціалізації глобальної економіки; механізми та інструментарій антициклічного регулювання економік у глобальній системі; напрями інтеграції України в глобальний економічний простір;

Вміти: надавати характеристику сутності чинників глобалізації, форм прояву глобалізації; формулювати особливості глобальної економіки; аналізувати ключові глобальні проблеми економічного розвитку за допомогою цивілізаційного виміру глобальних економічних процесів; розробляти стратегічні заходи для забезпечення міжнародної конкурентоспроможності товарів, послуг, підприємств, галузей, міжгалузевих комплексів; виявляти та оцінювати проблеми розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобалізації; усвідомлювати дію конкурентних механізмів глобального ринку; визначати регулятивні пріоритети формування сучасної міжнародної економічної політики; принципи організації процесів управління міжнародною економічною діяльністю регіонів, галузей, міжгалузевих комплексів;

Зміст дисципліни за темами:

Тема 1. Часові межі феномену глобалізації

Тема 2. Сучасна методологія глобалістики

Тема 3. Школи і міждисциплінарний статус глобалістики

- Тема 4. Становлення глобальної економіки
- Тема 5. Цивілізаційні виміри глобальних економічних процесів
- Тема 6. Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації
- Тема 7. Парадоксальна природа глобальних трансформацій
- Тема 8. Альтерглобалізм та його форми
- Тема 9. Глобальна економіка як прогностична реальність
- Тема 11. Міжнародні стратегії глобалізації

ОК 2. Соціальна відповідальність

Мета: передбачає: розуміння сутності, концепції, моделі та рівнів соціальної відповідальності, визначає місце та особливості соціальної відповідальності в діяльності різних суб'єктів суспільного розвитку з урахуванням екологічних аспектів соціальної відповідальності та їх нормативно-правового регулювання; формування механізмів управління соціальною відповідальністю та організація ефективної взаємодії роботодавців зі співробітниками, підприємства із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності; визначення напрямів активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності, розвиток соціальної відповідальності суб'єктів суспільного розвитку через соціальне партнерство; здійснення моніторингу соціальної відповідальності, оцінка ефективності корпоративної соціальної відповідальності; розвиток корпоративно-соціальної відповідальності як чинника підвищення конкурентоспроможності.

Завдання: вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства; визначення можливостей використання зарубіжного досвіду та аналіз можливостей використання елементів зарубіжних моделей соціальної відповідальності в національній економіці; формування розуміння значення соціальної відповідальності держави, бізнесу, суспільства та людини; аналіз ролі держави в забезпеченні практики ефективної системи соціальної відповідальності.

Предмет: навчальної дисципліни є теоретико-методологічні, методичні та організаційно-економічні аспекти формування і розвитку соціальної відповідальності.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Навчальна дисципліна "Соціальна відповідальність" належить до циклу природничо-наукових та загальноекономічних дисциплін. Вона є невід'ємною складовою в комплексі економічних дисциплін, що містить політичну економію, мікроекономіку, макроекономіку, історію економіки та економічної думки, державне регулювання, соціальну економіку та інші.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен:

Знати : сутність, види, категорії, еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності; особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку; місце соціальної відповідальності в діяльності підприємства; нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності; моделі корпоративної соціальної відповідальності і становлення різних типів корпоративної культури; критерії, показники та методику оцінювання соціальної відповідальності; особливості вияву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях; сутність соціальних інвестицій як форми вияву корпоративної відповідальності роботодавців; сутність, складові та пріоритети розвитку соціально відповідальної політики стосовно співпрацівників підприємства; екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання; сутність, структуру, вимоги та особливості міжнародних стандартів соціальної звітності.

Вміти: формувати механізм управління соціальною відповідальністю; формувати ефективну взаємодію роботодавців зі співробітниками на засадах соціальної відповідальності; формувати відносини підприємства із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності; визначати напрями активізації індивідуальної та колективної

екологічної відповідальності; посилювати соціальну відповідальність суб'єктів суспільного розвитку через соціальне партнерство; здійснювати моніторинг соціальної відповідальності; оцінювати ефективність корпоративної соціальної відповідальності; розвивати корпоративну соціальну відповідальність як чинник підвищення конкурентоспроможності.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку

Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства

Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю.

Тема 4. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.

Тема 5. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності.

Тема 6. Екологічна компонента соціальної відповідальності

Тема 7. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності

Тема 8. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності.

Тема 9. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності.

Тема 10. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні

ОК 3. Інноваційний розвиток підприємства

Мета: передбачає: надання знань з теоретико-методологічної бази дисципліни та володіння інструментарієм оцінювання інноваційного розвитку підприємства, залучення інвестицій в інновації, формування ринку наукових розробок; вміння обґрунтовувати інноваційний потенціал підприємства, обґрунтовувати та реалізовувати ефективні управлінські рішення щодо розвитку економіки на інноваційних засадах.

Завдання: вивчення понятійного апарата дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства»; освоєння методологічних основ формування організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку підприємства;

вивчення теоретичних основ і оволодіння методичними підходами щодо вибору напрямків інноваційного розвитку підприємства; оцінювання результативності формування та використання інноваційного потенціалу підприємства; набуття вмінь обґрунтовувати напрями пріоритетного інноваційного розвитку та альтернативні варіанти управлінських рішень.

Предмет: закономірності, принципи, методи і процеси забезпечення інноваційного розвитку підприємства за умов глобалізації економіки.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Теоретичною і методологічною базою вивчення дисципліни є: економіка підприємства, економічна теорія, фінанси, маркетинг, менеджмент, макроекономіка, мікроекономіка, стратегія підприємств, міжнародна економіка.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен

Знати: сучасні організаційні форми інноваційного розвитку підприємства, його основні етапи та принципи ефективної взаємодії учасників даного процесу; методичні положення та інструментарій оцінювання інноваційного розвитку підприємства; світовий досвід державної підтримки інноваційного розвитку підприємства, методи та моделі його державного регулювання; стратегії виходу підприємств із кризового стану на основі впровадження інновацій; інструментарій залучення інвестицій в інновації та методичні засади оцінювання результативності інвестування; імперативи формування ринку наукових розробок та інноваційних ідей в Україні; основні технології охорони прав та

економіки інтелектуальної власності, зокрема стандарти й об'єкти права інтелектуальної власності в Україні.

Вміти: обґрунтовувати напрямки пріоритетного інноваційного розвитку підприємства з урахуванням потреб та особливостей національної економіки; збирати і систематизувати маркетингову інформацію для відбору цільових ринків, вимірювання і прогнозування попиту, позиціонування інноваційної продукції підприємства; оцінювати стан, динаміку, ефективність використання інноваційного потенціалу підприємства та обґрунтовувати пріоритетні напрямки його нарощування; розробляти та обґрунтовувати управлінські рішення щодо забезпечення ефективності інноваційного розвитку суб'єктів господарювання; ідентифікувати та оцінювати ризики інноваційної діяльності, а також контролювати їхній рівень; економічно обґрунтовувати вибір способу охорони прав інтелектуальної власності підприємства.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Предмет і методи дисципліни. Еволюційно-інституціональні теорії інноваційного розвитку підприємства.

Тема 2. Інноваційний розвиток підприємства: основні поняття, принципи, методи. Формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком у підприємстві.

Тема 3. Напрямки інноваційного розвитку: поняття, класифікація та порівняльна характеристика. Критерії і методичні основи вибору напрямків інноваційного розвитку підприємства.

Тема 4. Маркетинговий підхід до розроблення і виведення інновацій на ринок. Розроблення ідей і задумів інновацій та їх аналіз

Тема 5. Ресурсне та інформаційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства

Тема 6. Розроблення інноваційної стратегії розвитку підприємства.

Тема 7. Інвестиційна та маркетингова стратегії інноваційного розвитку підприємства

Тема 8 Бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства. Етапи розроблення й реалізації інноваційного проекту: розробка концепції проекту, власне проектування, виготовлення і просування на ринок інноваційної продукції. Групи бізнес-процесів управління інноваційними проектами.

Тема 9. Методи оцінювання рівня інноваційного розвитку підприємства

ОК 4. Охорона праці в галузі та цивільний захист

Мета: передбачає формування у майбутніх фахівців усвідомлення необхідності та компетенцій (здатностей) вирішувати типові завдання з усіх напрямків професійної діяльності на первинних посадах з обов'язковим дотриманням вимог безпеки і стандартів з охорони праці, використанням останніх досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду збереження життя, здоров'я і працездатності підлеглих працівників і третіх осіб.

Завдання: Формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ), з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності на першій посаді.

Предметом: є актуальні соціально-економічні, нормативно-правові, організаційно-технічні і санітарно-гігієнічні питання охорони праці для конкретної галузі і сфери господарської, управлінської, економічної, невиробничої та науково-дослідної діяльності з урахуванням особливостей майбутньої професії і можливої первинної посади випускників, а також досягнень науково-технічного прогресу

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Навчальна програма розроблена з урахуванням того, що студенти на освітньо-кваліфікаційному рівні “бакалавр” засвоїли головні положення нормативних дисциплін “Безпека життєдіяльності”, “Основи охорони праці”, а також окремі питання безпеки праці в дисциплінах професійного спрямування.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен

Знати: положень законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці під час виконання виробничих та управлінських функцій; основних принципів державного нагляду і контролю у сфері охорони праці; системи управління охороною праці у галузі і на підприємстві (в організації); галузевих норм, організаційно-технічних заходів і засобів щодо захисту працівників від впливу небезпечних і шкідливих факторів для типових підприємств та організацій галузі; порядку розслідування, реєстрації, облік та аналіз нещасних випадків і професійних захворювань; порядку і напрямів забезпечення пожежної безпеки на галузевих об’єктах; базових принципів і механізму забезпечення соціальних гарантій працівників, пов’язаних з безпекою праці.

Вміти: поставити завдання та організувати процедуру проведення визначення професійних (виробничих) ризиків, загроз на робочих місцях; здійснювати управління охороною праці (професійними ризиками) у межах своєї компетенції; реалізовувати базові принципи і методи створення безпечних технологій, обладнання, приладів і систем, а також проведення робіт і надання послуг; обґрунтувати вибір і впроваджувати безпечні технології і обладнання в галузі діяльності; приймати участь у розробці та впровадженні заходів щодо усунення причин нещасних випадків, професійних захворювань та ліквідації наслідків аварій на виробництві; впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення стану виробничого середовища та безпеки праці; розробляти і впроваджувати систему забезпечення пожежної безпеки на об’єктах, що відповідають рівню первинної посади магістра (спеціаліста);

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Міжнародні норми в сфері охорони праці

Тема 2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі

Тема 3. Система управління охороною праці

Тема 4. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків

Тема 5. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.

Тема 6. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях

Тема 7. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об’єктах

Тема 8. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці

Тема 9. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві

ОК 5. Інтелектуальна власність

Мета: передбачає формування у студентів системи науково-теоретичних знань з інтелектуальної власності, визначення та розкриття основних проблем розуміння його понять, категорій та інститутів, напрямів розвитку і вдосконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності за умов ринкової економіки і правової держави, вирішення проблем її застосування в юридичній практиці.

Завдання: формування у студентів системи знань, а також отримання навичок та уявлень, необхідних для здійснення творчої діяльності та захисту своїх майнових та особистих немайнових прав, як в Україні, так і поза її межами

Предмет: сукупність правовідносин щодо регулювання прав інтелектуальної власності, майнових та особистих немайнових прав авторів, підстави їх виникнення та здійснення.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Курс передбачає глибоке вивчення студентами чинного законодавства про інтелектуальну власність, спеціальної юридичної літератури, основних понять та фахової термінології у даній сфері

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен

Знати: поняття інтелектуальної власності та систему права інтелектуальної власності; принципи та джерела авторського права; процедуру патентування об'єктів промислової власності; нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності; поняття та види захисту і охорони об'єктів інтелектуальної власності.

Вміти: використовувати джерела права інтелектуальної власності; захищати своє авторське право та суміжні права; розраховувати економічну вартість об'єктів інтелектуальної власності; патентувати винаходи, корисні моделі та промислові зразки; здійснювати захист своїх порушених прав.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Поняття та система права інтелектуальної власності

Тема 2. Авторське право і суміжні права

Тема 3. Оформлення прав інтелектуальної власності

Тема 4. Захист права інтелектуальної власності

Тема 5. Розпорядження правами інтелектуальної власності.

Тема 6. Міжнародні угоди у інтелектуальній власності

Тема 7.. Винахідницька та пошукова робота під час створення винаходу

Тема 8. Правові й організаційні основи патентування винаходу

Тема 9. Експертиза заявки на винахід і порядок видачі патентів

Тема 10. Основні положення ліцензування

ОК 6. Економічне управління підприємством

Мета дисципліни: формування у студентів знань про закономірності змін економічних параметрів діяльності підприємства, умінь і навичок застосування методів для обґрунтування економічно ефективних управлінських рішень..

Завдання: вивчення системних характеристик економічного управління підприємством; оволодіння бюджетуванням як однією з найпоширеніших технологій економічного управління підприємством; набуття вмінь використовувати методи та інструменти фінансового менеджменту для управлінських рішень

Предмет: є теоретичні концепції та методологія формування стратегічного управління, підходи і критерії визначення та обґрунтування вибору альтернативних стратегій за умов мінливого зовнішнього та внутрішнього середовищ.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Вивчення курсу базується на матеріалі нормативних наук бакалаврського рівня освіти: економічна теорія, економіка підприємств, економічний аналіз.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен:

Знати: принципи формування системи економічного управління на підприємстві; правила формування системи бюджетного управління й вимоги до наповнення її елементів; організацію і технологію бюджетного процесу на підприємстві; засоби формування інвестиційного портфеля підприємства та його оптимізації.

вміти: виконувати розрахунки ключових параметрів діяльності підприємства і виявляти закономірності його розвитку; економічно обґрунтовувати доцільність управлінських рішень стратегічного й оперативного характеру; складати операційні й

фінансові бюджети підприємства та оцінювати їх виконання; аналізувати фінансовий стан підприємства, розробляти рішення щодо управління прибутком і грошовими потоками, формувати структуру капіталу; розробляти й удосконалювати методичний інструментарій фінансової діагностики; розробляти систему бюджетування на підприємстві; формувати організаційний механізм економічного управління підприємством

Зміст дисципліни за темами:

- Тема 1. Введення в дисципліну «Економічне управління підприємством».
- Тема 2. Системна характеристика економічного управління підприємством.
- Тема 3. Технологія розв'язання завдань економічного управління.
- Тема 4. Економічний порядок підприємства та інструменти його підтримування
- Тема 5. Система бюджетного управління підприємством
- Тема 6. Організація бюджетного управління.
- Тема 7. Технологія формування операційних бюджетів.
- Тема 8 Розроблення бюджету доходів і витрат
- Тема 9. Інформаційне забезпечення бюджетного управління.
- Тема 10 Управління грошовими потоками підприємства.
- Тема 11. Фінансова діагностика підприємства.
- Тема 12. Управління чистим оборотним капіталом.
- Тема 13. Управління інвестиційним портфелем підприємства.

ОК 7. Управління проектами

Мета: є формування у студентів необхідних теоретичних знань і практичних навичок з методології управління проектами, яка є перспективним напрямком розвитку теорії менеджменту і набуває все більшого поширення в усіх сферах діяльності, а також опанування відповідного інструмент

Завдання: засвоїти основні теоретичні, методичні та організаційні основи проектного менеджменту; оволодіти методами управління проектами на всіх фазах життєвого циклу проекту; ознайомитися з особливостями, принципами та задачами проектного менеджменту у сфері інформатизації; ознайомитися з можливостями найбільш поширених в Україні програмних засобів управління проектами; набути практичних навичок створення інформаційної системи управління проектами у середовищі MS Project; отримати практичні навички організації, планування, контролю та регулювання процесів управління IT-проектами; навчитися застосовувати набуті знання з управління проектами при здійсненні проектів інформатизації соціально-економічних об'єктів, реінжинірингу бізнес-процесів, консалтингових проектів, пов'язаних із впровадженням інформаційних технологій тощо.

Предметом: процеси управління проектами та інструментарій, використовуваний менеджером проекту для ефективного управління ним.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Успішному засвоєнню дисципліни сприятиме попереднє вивчення таких дисциплін як менеджмент, аналіз господарської діяльності, економіка підприємств, маркетинг, логістика та інші.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен

Знати: як використовувати методи та інструменти методології управління проектами в діяльності, пов'язаній з інформатизацією, реінжинірингом бізнес-процесів, консалтинговою діяльністю у сфері інформаційних технологій; які організаційні проблеми виникають у зв'язку з використанням методології УП в інформаційній діяльності; як створити умови для здійснення будь-якого проекту та визначити його стратегічні цілі, а також встановити необхідні вимоги до кінцевих результатів проекту; як вибрати та обґрунтувати модель життєвого циклу проектів різних типів і видів як визначати фази та етапи життєвого циклу проекту; як сформулювати перелік робіт та

терміни їх виконання; які функціональні можливості мають найпоширеніші програмні системи УП; як використовувати спеціальні програмні засоби в управлінні проектами як інтерпретувати та використати отриману інформацію про хід робіт по проекту; як приймати стратегічні рішення стосовно розвитку проекту

Вміти: оцінити обсяги робіт по проекту; організувати працю та раціонально розподілити роботи між виконавцями, сформувати проектну команду та ефективно управляти нею на всіх етапах життєвого циклу, щоб забезпечити успішне виконання ІТ-проекту; управляти змінами (предметною областю) при здійсненні проектів різних типів і видів ефективно управляти часовими характеристиками проектів інформатизації; визначати вартість проектів інформатизації різних типів і видів, ефективно управляти вартістю проекту на всіх етапах життєвого циклу; управляти якістю проектів відповідно до вимог стандартів ISO 9000; ефективно управляти ризиком в проектах і різних типів та видів; розробляти управлінські рішення у відповідь на зміни ситуації у ході робіт по проекту.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Система управління проектами: цілі, функції, структура елементи.

Тема 2. Організація управління проектами Зовнішні організаційні структури проекту.

Тема 3. Планування змісту проекту Структуризація проекту.

Тема 4. Планування проекту у часі. Календарне планування проекту.

Тема 5. Контроль виконання проекту. Методи контролю реалізації проекту.

Тема 6.. Управління ризиками проектів Сутність і класифікація ризиків проектів.

Тема 7. Управління якістю проектів. Контроль якості проекту.

Тема 8. . Формування та розвиток команди проекту.

Тема 9. Автоматизація процесів управління проектами.

ОК 8. Конкурентоспроможність підприємства

Мета: направлена на те щоб сформувати у студентів теоретичні знання та практичні навички щодо підвищення конкурентоспроможності підприємницької діяльності у сучасних умовах господарювання. Визначення конкурентної позиції підприємства на ринку; використання ключових методів і підходів до формування сильних конкурентних переваг підприємства. Виявлення джерел і факторів формування конкурентних переваг. Застосування принципів формування конкурентоспроможності продукції; обґрунтування управлінських рішень щодо забезпечення конкурентоспроможності підприємства та його структурних підрозділів.

Завдання: засвоєння студентами термінологічного апарату у сфері конкуренції; проведення конкурентного аналізу; прийняття рішень стосовно способів ведення конкурентної боротьби; планування збору маркетингової інформації; використання основних методів аналізу конкурентоспроможності об'єкту; використання методик визначення конкурентоспроможності об'єкту на основі оцінки конкурентоспроможності продукції.

Предмет: є теоретичні концепції та методологія формування конкурентоспроможності підприємницької діяльності у сучасних умовах господарювання., підходи і критерії визначення та обґрунтування вибору альтернативних стратегій за умов мінливого зовнішнього та внутрішнього середовищ.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Вивчення курсу базується на матеріалі нормативних наук бакалаврського рівня освіти: економічна теорія, економіка підприємств, економічний аналіз.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен:

Знати: теорію і практику управління конкурентоспроможністю підприємства; нормативно-правову базу регулювання конкуренції в Україні; технологію аналізу ринку методом конкурентної діагностики; теоретичні та практичні аспекти діагностики конкурентної позиції підприємства на ринку; ключові підходи і методи до формування сильних конкурентних переваг підприємства; джерела і фактори формування конкурентних переваг підприємства; прикладний інструментарій управління потенціалом підприємства, його конкурентоспроможністю і вартістю; принципи формування конкурентоспроможності продукції; обґрунтування управлінських рішень щодо забезпечення конкурентоспроможності підприємства та його структурних підрозділів; сутність концепції управління конкурентоспроможністю підприємства та специфічні особливості управління нею в організаціях різних типів;

Вміти: ідентифікувати всі види конкурентних переваг, якими володіє підприємство, визначити ті, які мають бути досягнутими у майбутньому для поліпшення його конкурентоспроможності; використовувати чинники конкурентоспроможності для створення конкурентних переваг підприємства; використовувати розрахунки, пов'язані з оцінюванням рівня конкуренції в галузі; визначити масштаби конкурентного галузевого середовища підприємства і оцінювати розстановку сил на ринку; обґрунтування організаційно-технічні рішення щодо підвищення якості продукції і продуктивності виробництва; економічно обґрунтувати та конкретизувати функції управління конкурентоспроможності підприємства; застосувати моделі та методики оцінювання конкурентоспроможності підприємства.

Зміст дисципліни за темами:

- Тема 1. Сучасні теорії конкуренції
- Тема 2. Державне регулювання конкуренції
- Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства.
- Тема 4. Визначення потенціалу конкурентоспроможності підприємства
- Тема 5 . Формування конкурентних переваг підприємства.
- Тема 6. Методи забезпечення конкурентних переваг підприємства.
- Тема 7. Технологія забезпечення конкурентних переваг підприємства.
- Тема 8. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції.
- Тема 9. Управління конкурентоспроможністю підприємства.
- Тема 10. Соціальна відповідальність і конкурентоспроможність підприємства.
- Тема 11. Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності.
- Тема 12. Оцінювання ефективності сучасних моделей управління конкурентоспроможністю підприємства.

ОК 9. Інтелектуальний бізнес

Мета: є формування у студентів комплексу теоретичних знань і практичних навичок формування та управління інтелектуальним бізнесом, економічного обґрунтування напрямків його розвитку та забезпечення успішного функціонування.

Завдання: є вивчення основних теоретико-методичних засад інтелектуального бізнесу як специфічного формату бізнесової діяльності; розкриття сутності та специфіки інтелектуальних продуктів; вивчення прийнятних бізнес-моделей та моделювання інтелектуального бізнесу; визначення ризиків інтелектуального бізнесу; розроблення моделей просування та комерціалізації інтелектуальних продуктів.

Предмет: вивчення навчальної дисципліни є інтелектуальний бізнес, як особливий вид економічної діяльності, що характеризується інноваційністю, ризиковістю, вільним проявом ініціативи і направлений на ефективну мобілізацію матеріальних, фінансових, трудових ресурсів для отримання прибутку.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях з економіки підприємства, організації та управління

інноваційною діяльністю, управління ресурсами підприємства, формування бізнес-моделі підприємства.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен

Знати: основні теоретико-методичні засади інтелектуального бізнесу; сутність і специфіку інтелектуальних продуктів та процесу їх створення; законодавчу базу започаткування та ведення інтелектуального бізнесу; моделювання інтелектуального бізнесу; особливості управління інтелектуальним бізнесом; методи управління ризиками інтелектуального бізнесу; схеми і моделі просування та комерціалізації інтелектуальних продуктів.

Вміти: розробляти моделі мотивації для творчих колективів; визначати ризики інтелектуального бізнесу; виявляти та застосовувати основні тенденції та перспективи віртуалізації інтелектуального бізнесу.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Теоретичні засади інтелектуального бізнесу.

Тема 2. Інтелектуальні продукти: сутність і особливості створення

Тема 3. Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні

Тема 4. Моделювання інтелектуального бізнесу

Тема 5. Управління інтелектуальним бізнесом

Тема 6. Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу

Тема 7. Мотивація виробників інтелектуальних продуктів

Тема 8. Ризики інтелектуального бізнесу

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ВАРІАТИВНОЇ ЧАСТИНИ ОП ЗА ЦИКЛАМИ

Цикл професійно-орієнтованої гуманітарної та соціально-економічної підготовки

ВБ 1.1. Стратегічне управління підприємством

Мета дисципліни: направлена на надання знань про теоретичні засади, інструментарій та методи розроблення стратегій підприємства. Передбачає вивчення методології розроблення стратегій підприємства і вибору стратегічних альтернатив; набуття навичок стратегічного мислення та практичного застосування методологічного апарату дисципліни, оволодіння методом кейс-аналізу, навичками аналітичного обґрунтування розв'язання стратегічних проблем.

Завдання: вивчення основ теорії управління на рівні знань, необхідних для засвоєння системи взаємозалежних профілюючих навчальних дисциплін; ознайомлення з основами теорії стратегічного управління та концепції розробки стратегії на рівні уявлень, що розширюють професійний кругозір фахівця. здійснення аналізу сучасних вітчизняних і зарубіжних концепцій організації та процесу розробки й реалізації стратегічних планів різного рівня з урахуванням специфіки їх застосування на практиці підприємств України; виявлення найбільш розповсюджених та нових підходів до аналізу середовища підприємства, методів визначення його конкурентоспроможності, ознайомлення з методами стратегічного аналізу та прогнозування розвитку внутрішнього та зовнішнього середовища; визначення методичних принципів формулювання цілей та місії підприємства, ознайомлення з моделями і методами розробки стратегічного набору; обґрунтування необхідності розробки стратегічних і тактичних планів, проектів та програм як інструментів реалізації стратегій, визначення основних напрямів стратегічних змін і контроль за їх виконанням.

Предмет: є теоретичні концепції та методологія формування стратегічного управління, підходи і критерії визначення та обґрунтування вибору альтернативних стратегій за умов мінливого зовнішнього та внутрішнього середовищ.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Вивчення курсу базується на матеріалі нормативних наук бакалаврського рівня освіти: економічна теорія, економіка підприємств, економічний аналіз.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен:

Знати: принципи розробки і реалізації стратегії підприємства і її зв'язок з поточним плануванням; економічну сутність категорії конкурентоспроможності підприємства і її зв'язок з іншими категоріями ринкової економіки; поняття й економічну сутність моделей сучасної конкуренції; структуру чинників зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства і механізм їх впливу на стратегію, що реалізується; методи стратегічного аналізу; SWOT-аналіз і його застосування при оцінці стратегічних позицій підприємства; особливості застосування стратегій підприємства; методичні основи розробки і реалізації функціональних стратегій;

вміти: формулювати місію і стратегічні цілі підприємства; аналізувати зовнішні чинники впливу і діагностувати стан внутрішнього середовища підприємства; аналізувати стратегічні альтернативні варіанти розвитку підприємства і здійснювати вибір найбільш прийняттого з них; визначати конкурентні переваги підприємства і розробляти напрями б їх досягнення; виходячи з обраної загальної та конкурентної стратегій визначити систему функціональних, ресурсних та продуктових стратегій; розробляти заходи щодо забезпечення якісного процесу прийняття стратегічних рішень; самостійно управляти діяльністю підприємства з обліком стратегії його розвитку в умовах ринкового господарства; здійснювати поточне планування виробництва на основі організації, мотивації і контролю функціонування підприємства з обліком чинників зовнішнього і внутрішнього середовища; виробляти оптимальні стратегічні рішення, що забезпечують стійку роботу колективу і його конкурентоспроможність.

Зміст дисципліни за темами:

Тема 1. Стратегія підприємства: поняття, еволюція концепції

Тема 2. Визначення місії та цілей підприємства

Тема 3. Стратегічний контекст підприємства

Тема 4. Оцінювання зовнішнього середовища підприємства

Тема 5. Аналіз стратегічного потенціалу підприємства

Тема 6. Стратегії бізнесу

Тема 7. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства

Тема 8. Стратегія зовнішнього розвитку підприємства

Тема 9. Корпоративна стратегія підприємства

Тема 10. Матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства

Тема 11. Альтернативність у стратегічному виборі

Тема 12. Декомпонування корпоративної стратегії підприємств

Тема 13. Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в

Україні.

ВБ 1. 2. Методи наукових досліджень

Мета: передбачає: визначення економічної ефективності і соціальної відповідальності наукових досліджень; використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійних дослідженнях; логічна побудова наукових досліджень; збирання та обробка інформації; використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійних дослідженнях; збирання та обробка інформації необхідної для проведення наукових досліджень; критичне осмислення категоріального апарату наукових досліджень.

Завдання: теоретична підготовка з питань сутності понять і категорій методологій наукових досліджень; організації процесу наукового дослідження; застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження; методик дослідження, їх змісту і принципів розробки; розробки етапів та форм процесу наукового дослідження; організації науково-дослідної роботи магістрів; специфіки наукового пізнання; змісту та структури процесу наукового дослідження; оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику; визначення економічної ефективності наукових досліджень.

Предмет: є система загальних принципів і підходів наукового пізнання, методи, технології пізнання, що пов'язані з науковою та практичною професійною діяльністю в галузі економіки

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Вивчення курсу базується на матеріалі нормативних наук бакалаврського рівня освіти: економічної теорії, макроекономіки, мікроекономіки, психології, соціології, вищої математики, основ наукових досліджень тощо.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен

Знати: предмет методології наукового пізнання, його світо оглядове значення та роль у самостійній науковій діяльності специфіку наукового знання та вимоги щодо проведення наукового дослідження функції наукового знання та засобі перевірки наукових теорій;

Вміти: розрізняти справжнє наукове дослідження та його результати від псевдонаукових пошуків користуватися отриманими знаннями у науково дослідницькій роботі; орієнтуватися в науковій, науково популярній та псевдонауковій літературі; використовувати критичне мислення у своїй професійній галузі; аргументувати власне наукове знання

Зміст дисципліни за темами:

Тема 1. Наука і наукове мислення

Тема 2. Концептуальні основи наукового пізнання

Тема 3. Наукове дослідження та методика його виконання в економіці

Тема 4. Технологія дослідницької роботи

Тема 5. Рівні та методи наукового дослідження

Тема 6. Організація науково-дослідної роботи магістрів

Тема 7. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Тема 8. Оформлення результатів наукових досліджень та їх упровадження у практику.

ВБ1.3. Економіка аграрного виробництва і сільських територій

Мета дисципліни: є набуття студентами теоретичних і практичних знань з економічних та організаційних засад функціонування агропромислових формувань і сільських територій.

Завдання: формування системи первісних теоретичних знань щодо економіки та організації АПФ і набуття практичних навичок з побудови економічних процесів та формування організаційних структур і механізмів в зазначених інтегрованих об'єднаннях, а також щодо розвитку сільських територій.

Предмет: економічні та організаційні засади функціонування агропромислових формувань і сільських територій.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Дисципліна базується на знаннях з «Економіки підприємства» та пов'язана з дисципліною «Організація та кооперація підприємницької діяльності», «Основи соціальної економіки», «Державне та регіональне управління».

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен:

Знати: сутність і місце АПФ в системі господарювання; підходи до ресурсного забезпечення діяльності АПФ; порядок формування витрат та визначення фінансово-економічних результатів діяльності АПФ. організаційні засади побудови АПФ; сутність і складові елементи економічного механізму АПФ; основні напрямки організаційного розвитку АПФ; основи організації інвестиційної та інноваційної діяльності АПФ

Вміти: орієнтуватись у особливостях різних форм АПФ та правових аспектах їх функціонування; оцінювати рівень ресурсозабезпеченості АПФ, розраховувати показники ефективності використання різних видів ресурсів; визначатись з практичними підходами до ефективного використання земельних ресурсів як одного з головних природних ресурсів; обґрунтовувати розміри плати (у тому числі орендної) за використання природних ресурсів (землі, води) обчислювати собівартість продукції АПФ як по окремим виробничим циклам так і по сукупності витрат повного агропромислового циклу; розраховувати фінансові результати та показники оцінки фінансово-економічного стану АПФ; розробляти організаційні структури АПФ та орієнтуватись в процесі створення АПФ; орієнтуватись в особливостях організаційної побудови складних сучасних форм АПФ (холдингів, кластерів тощо); використовувати різні методики планування та розумітися на видах планів, розробляти ТЕО створення АПФ; орієнтуватись в техніках здійснення організаційних змін в АПФ.

Змісти дисципліни за темами:

формування в сучасній системі господарювання.

Тема 2. Ресурсне забезпечення АПФ

Тема 3. Витрати і фінансово-економічні результати діяльності АПФ.

Тема 4. Організаційні аспекти побудови АПФ.

Тема 5. Економічні механізми діяльності АПФ

Тема 6. Організаційний розвиток АПФ. Організація інноваційної та інвестиційної діяльності.

В Б 1.4. Управління ефективністю та розвитком компанії

Мета: є формування у студентів системи фундаментальних знань щодо сутності логістики як сучасної концепції організації бізнесу, яка означає, що рух матеріальних потоків від закупівлі ресурсів до реалізації готової продукції повинен орієнтуватися на мінімізацію витрат часу та коштів за умови задоволення потреб контрагентів підприємства.

Завдання дисципліни: вивчення теоретичних основ управління розвитком підприємства; визначення місця управління розвитком у загальній системі управління підприємством; структуризація механізму управління розвитком підприємства; формування альтернатив розвитку різних підприємств; виявлення факторів ефективного управління підприємством; визначення системної ефективності розвитку підприємства

Предмет дисципліни: вивчення навчальної дисципліни є інструменти забезпечення розвитку на мікрорівні з урахуванням особливостей функціонування підприємств.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Вивчення курсу базується на матеріалі нормативних наук бакалаврського рівня освіти: економічна теорія, економіка підприємств, економічний аналіз.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен:

знати: основні чинники розвитку сучасного підприємства; складові потенціалу розвитку підприємства; критерії прийняття рішень щодо розвитку підприємства в умовах невизначеності; елементи господарського механізму управління розвитком підприємства; суб'єкт та об'єкт оцінки ефективності підприємства;

вміти: вивчати та узагальнювати напрямки розвитку підприємства; визначати місце управління розвитком у системи управління підприємством; обирати стратегії розвитку підприємства в умовах конфлікту; приймати оптимальні багатоцільові рішення щодо розвитку підприємства; здійснювати аналіз внутрішніх та зовнішніх передумов розвитку підприємства; здійснювати планування заходів з підвищення системної ефективності підприємства.

Зміст дисципліни за темами

- Тема 1. Предмет, цілі та завдання управління розвитком підприємства
- Тема 2. Поняття і сучасні концепції управління розвитком підприємства
- Тема 3. Потенціал розвитку підприємства та його діагностика
- Тема 4. Структура механізму управління розвитком підприємства
- Тема 5. Принципи формування господарського механізму підприємства
- Тема 6. Особливості формування альтернатив розвитку різних підприємств
- Тема 7. Загальна характеристика системної ефективності функціонування та розвитку підприємства
- Тема 8. Діагностика факторів системної ефективності
- Тема 9. Оцінка системної ефективності розвитку підприємства
- Тема 10. Прийняття оптимальних управлінських рішень в умовах конфлікту
- Тема 11. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності
- Тема 12. Багатокритеріальні ігрові моделі та прийняття рішень
- Тема 13. Оптимізація рішень в зовнішньоекономічній діяльності
- Тема 14. Розвиток підприємства на основі оптимізації фінансових ризиків
- Тема 15. Управління стійким розвитком підприємства
- Тема 16. Управління розвитком підприємства в зоні біфуркації
- Тема 17. Оптимізація розвитку підприємства в умовах циклічності

ВБ 1.5. Економічна діагностика

Мета: формування системи теоретичних знань, прикладних вмінь і навичок щодо використання методичного апарату та інструментарію економічної діагностики для визначення стану підприємства.

Завдання: оволодіння навичками економічної діагностики для забезпечення ефективного управління підприємством.

Предмет: кількісна характеристика і якісна ідентифікація стану підприємства.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни: економетрія; математичне програмування; економіка підприємства; економічний аналіз; стратегія підприємства; потенціал підприємства тощо.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен

Знати: зміст та основний інструментарій економічної діагностики; умови формування та методики діагностики конкурентного середовища; елементи та підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємства; складові та методи оцінювання конкурентоспроможності продукції; процедури та методи оцінювання фінансово-господарської діяльності підприємства; методи управлінського аналізу; механізми забезпечення належної економічної безпеки підприємства; моделі та принципи економічної культури підприємства.

Вміти: здійснювати аналіз діяльності підприємства на основі фінансово-економічних показників його діяльності; проводити діагностику певної галузі за різними методами; проводити оцінювання конкурентоспроможності галузі; оцінювати конкурентоспроможність продукції; проводити діагностику майна та ринкової ціни підприємства; проводити вертикальний та горизонтальний аналіз балансу підприємства;

визначати зону функціонування підприємства, робити висновки щодо тенденцій розвитку галузі; досліджувати соціально-психологічний клімат в колективі.

Зміст дисципліни за темами

- Тема 1. Предмет, метод, сутність та завдання економічної діагностики
- Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства
- Тема 3. Діагностика конкурентоспроможності підприємства
- Тема 4. Діагностика конкурентоспроможності продукції
- Тема 5. Діагностика майна, ринкова ціна підприємства
- Тема 6. Фінансова діагностика
- Тема 7. Управлінська діагностика
- Тема 8. Діагностика економічної безпеки підприємства
- Тема 9. Діагностика економічної культури підприємства

ВБ 1.6. Мікроекономічний аналіз

Мета : направлена на формування системи теоретичних знань з основ та методології мікроекономічного аналізу підприємства; набуття практичних вмінь і навичок мікроекономічного аналізу, виявлення резервів підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності та покращення і зміцнення економічного стану підприємства.

Завдання: виявлення резервів підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності та покращення і зміцнення економічного стану підприємства.

Предмет: вивчає та аналізує проблеми індивідуального вибору та поведінки груп людей на окремих ринках; досліджує закономірності функціонування економічних мікросистем у різних ринкових ситуаціях та формує вміння їх ефективно використовувати на основі аналізу.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Вивчення курсу базується на матеріалі нормативних наук бакалаврського рівня освіти: економічної теорії, макроекономіки, мікроекономіки, психології, соціології, вищої математики тощо.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен

Знати: знання особливостей та тенденцій функціонування мікросистем; уміння на основі мікроекономічного аналізу тенденцій розвитку організації класифікувати завдання та визначити задачі персоналу фірми.

Вміти: вміння здійснювати аналіз внутрішніх та зовнішніх передумов розвитку підприємства; знання уміння оперувати термінами, поняттями й категоріями мікроекономіки; використання мережі Інтернет як джерела інформації з питань мікроекономічного аналізу, користування Microsoft Office, PowerPoint при підготовці доповідей з презентаціями; уміння знаходити та аналізувати економічну інформацію з метою дослідження тенденцій функціонування мікросистеми; навички прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері мікроекономічного аналізу.

Зміст дисципліни за темами

- Тема 1. Предмет і метод мікроекономічного аналізу, як науки
- Тема 2. Теорія корисної граничності і поведінка споживача
- Тема 3. Ординалістська теорія споживача
- Тема 4. Аналіз попиту, пропозиції та їхня взаємодія
- Тема 5. Основи теорії виробництва
- Тема 6. Монопольний ринок
- Тема 7. Мікроекономічна модель підприємства
- Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника
- Тема 9. Витрати виробництва.
- Тема 10. Ринок досконалої конкуренції

Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція

Тема 12. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту

ВБ 1.7. Капітал підприємства, формування та використання

Мета: є формування знань та практичних навичок щодо формування та ефективного використання капіталу сучасного підприємства

Завдання: ознайомити з теоретичним базисом теорії формування і використання капіталу підприємства; розкрити сутність базових категорій теорії капіталу підприємства; визначити основні інструменти щодо ефективного формування і використання капіталу підприємств; презентувати новітні методичні підходи до діагностування процесів формування і використання капіталу підприємств; навчити приймати ефективні рішення у сфері формування і використання капіталу підприємства

Предмет: є система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі мобілізації ресурсів для фінансування операційної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання і визначення найефективніших шляхів вкладення коштів.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Вивчення курсу базується на матеріалі нормативних наук бакалаврського рівня освіти: економічна теорія, економіка підприємств, економічний аналіз.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен:

Знати: основні джерела залучення капіталу; методи формування прибутку підприємства; методи формування статутного фонду для різних типів підприємства; непрямі джерела збільшення власних коштів; способи залучення позикових коштів за рахунок банківського кредиту; способи залучення позикових коштів за рахунок комерційного (товарного) кредиту; способи оренди майна; способи залучення коштів з використанням цінних паперів; інші джерела залучення фінансових коштів; способи визначення вартості капіталу підприємства; види оборотних активів та послідовність їх кругообігу; види основних активів та обчислення їх амортизації; види нематеріальних активів та їх застосування на підприємстві; способи виплати дивідендів акціонерними товариствами; напрямки інвестування коштів у зовнішні об'єкти; методи оцінки ефективності використання капіталу.

Вміти: визначити джерела формування капіталу підприємства; провести розрахунок прибутку підприємства; провести розрахунок точки беззбитковості підприємства; провести розрахунок для формування статутного фонду підприємства; провести нарахування відсотків по позикових коштах; визначити найбільш оптимальне джерело залучення позикових коштів; порівняти залучення коштів із різних джерел; провести оцінку вартості капіталу підприємства; визначити потреби в оборотних коштах; визначити модель фінансування оборотних коштів; провести розрахунок нормативу оборотних коштів на підприємстві; провести розрахунок норми і нормативу амортизації основних коштів; визначити розмір дивідендів, на які можуть очікувати акціонери підприємства; провести оцінку ефективності використання капіталу.

Зміст дисципліни за темами:

Тема 1. Основи управління капіталом

Тема 2. Формування прибутку підприємства

Тема 3. Залучення власних коштів для формування статутного фонду підприємства

Тема 4. Податкова політика підприємства (Непрямі джерела збільшення власних коштів)

Тема 5. Залучення позикових коштів за рахунок банківського кредиту

Тема 6. Залучення позикових коштів за рахунок комерційного (товарного) кредиту

- Тема 7. Оренда майна (лізинг)
- Тема 8. Залучення коштів з використанням цінних паперів
- Тема 9. Інші джерела залучення фінансових коштів
- Тема 10. Вартість капіталу підприємства
- Тема 11. Вкладення коштів в оборотні активи
- Тема 12. Вкладення коштів в основні активи
- Тема 13. Дивідендна політика підприємства
- Тема 14. Інвестування коштів у зовнішні об'єкти
- Тема 15. Інвестування коштів у зовнішні об'єкти

ВБ1.8. Управління потенціалом підприємства

Мета: дати студентам комплексну систему знань та навичок з управління потенціалом підприємств; методів і процесів управління формуванням, функціонуванням і розвитком потенціалу підприємства як збалансованої соціально-економічної системи; умов забезпечення результативності підприємств; формування результативної системи потенціалу, адекватної цілям, задачам, обраних стратегій розвитку господарюючих структур та ринкової економіки.

Завдання: вивчення новітніх підходів до управління формуванням, розвитком, конкурентоспроможністю потенціалом підприємства, результативністю його використання за сучасними соціально-економічними критеріями; набуття вмінь обґрунтовувати і використовувати механізми запобігання кризи та антикризового управління суб'єктами господарювання

Предмет: методи й процеси управління потенціалом підприємства.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну: 1) економічна діагностика; 2) управління проектами; 3) дипломне проектування.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен

Знати: повинен володіти базовими знаннями стосовно: новітніх методів і засобів формування потенціалу підприємства; забезпечення конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах господарювання; результативності використання потенціалу за сучасними соціально-економічними критеріями; обґрунтовувати й використовувати механізми запобігання криз та антикризового управління суб'єктами господарювання.

Вміти: застосовувати новітні методи формування ефективної системи можливостей адекватних цілям, задачам, обраним стратегіям розвитку підприємства; формувати та використовувати потенціал у забезпеченні конкурентоспроможності організацій; вчасно приймати необхідні управлінські рішення і реалізовувати їх у практичній діяльності; використовувати інформацію про діяльність підприємства, надавати пропозиції щодо ефективного використання можливостей та запобігання кризових ситуацій.

Зміст дисципліни за темами

- Тема 1. Теоретичні основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства
- Тема 2. Управління потенціалом підприємства як система
- Тема 3. Сутність парадигми управління потенціалом підприємств
- Тема 4. Інформаційне забезпечення і сучасна технологія управління складними виробничими системами
- Тема 5. Концептуальні підходи до управління потенціалом підприємства
- Тема 6. Трудовий потенціал підприємства
- Тема 7. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства
- Тема 8. Антикризовий потенціал підприємства
- Тема 9. Управління результативністю (ефективністю) використання потенціалу підприємства

- Тема 10. Управління формуванням та розвитком потенціалу підприємства
Тема 11. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства
Тема 12. Управління якістю як засіб зростання потенціалу підприємства

ВБ 1.9. Аграрна політика

Мета: сприятиме підвищенню рівня загальноєкономічної підготовки фахівців, формуванню у них навичок науково—аналітичного опрацювання проблем аграрного сектору з позиції загальнодержавних інтересів та інтересів сільськогосподарських виробників, дає можливість опанувати теоретичні підходи до розробки та реалізації комплексу заходів щодо регулювання і підтримки аграрного сектору, з іншого – дає підстави осмислити і оцінити практичні дії державних структур на конкретному історичному етапі життя країни. Функціонування ринкового середовища в аграрному секторі потребує підготовки фахівців з широким економічним світоглядом, які могли оперативно вирішувати головні проблеми агропромислового виробництва на засадах ринкових відносин. Разом з тим у ринковій економіці України зростає роль державно регулювання сільськогосподарського виробництва та агробізнесу загалом, проявляється в аграрній політиці держави. Саме тому для підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі агропромислового комплексу необхідно надати їм повне розуміння аграрної політики, сформувавши сучасні та глибокі знання щодо теоретичних підходів до її формування та практичних аспектів здійснення.

Завдання дисципліни: оволодіння і розкриття економічної сутності, принципів та головних компонентів розробки і реалізації аграрної політики, формування вмінь аналізу соціально-економічних процесів АПК, оцінювання окремих заходів кредитно-фінансової, бюджетно-податкової, цінової, соціальної та екологічної політики в аграрному секторі, а також сталого розвитку сільських територій, розуміння особливостей формування аграрної політики у країнах із різним рівнем соціально-економічного розвитку

Предмет дисципліни: система державних і суспільних заходів і прагнень, що визначають умови функціонування аграрного сектора, а також сторони соціально-економічних відносин в АПК, які не можуть бути врегульовані механізмами ринкової економіки і вимагають для їх врегулювання участі держави.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Вивчення курсу базується на матеріалах нормативних наук освітнього ступеня «Магістр»: «Інтелектуальна власність», «Публічне адміністрування», «Інноваційний розвиток підприємства», «Логістичний менеджмент», «Інформаційні системи в менеджменті», «Управління якістю», «Податковий менеджмент».

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни.

знати: теоретико-методологічні основи аграрної політики держави та окремих країн і блоків та соціально-економічний стан аграрного виробництва на сучасному етапі, законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють розвиток АПК, ринки продовольства, робіт, послуг, ресурсів, праці і землі та їх вплив на соціально-економічний розвиток та продовольчу безпеку країни, проблеми сталого розвитку сільських територій, інструменти регулювання аграрного сектору та економічні наслідки їх застосування, основні підходи до оцінювання рівня державної підтримки аграрного сектору економіки, інструменти державного регулювання зовнішньої торгівлі продукцією АПК.

вміти: реалізовувати зміст аграрної політики, формувати мету та систему цілей аграрної політики держави, аналізувати наслідки використання окремих інструментів регулювання внутрішнього ринку продукції аграрного сектора та зовнішньої торгівлі, визначати рівень захисту аграрного сектору із використанням загальноприйнятої методології, оцінювати міжнародну конкурентоспроможність вітчизняного сільськогосподарського виробництва, визначати основні показники продовольчої безпеки держави та фактори, що на неї впливають, аналізувати ефективність окремих заходів

бюджетно-податкової, кредитно-фінансової політики держави, обґрунтовувати пріоритети державної соціальної та екологічної політики, досліджувати механізм реалізації аграрної політики та опрацьовувати пропозиції щодо її життєдіяльності, організувати систему контролю та моніторингу аграрної політики відповідно до обраної стратегії розвитку.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Теоретичні засади формування аграрної політики.

Тема 2. Трансформація аграрної політики України: історичний досвід і сучасна практика.

Тема 3. Основні напрями аграрної політики України.

Тема 4. Проблеми продовольчої безпеки в Україні.

Тема 5. Організаційно-економічні складові аграрної політики.

Тема 6. Інструменти регулювання аграрного сектору.

Тема 7. Розвиток аграрного сектору України в умовах глобалізації світових ринків.

Тема 8. Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі продукцією аграрного сектору.

ВБ1.10.Мотиваційний механізм підприємства.

Мета: направлена на розширення і поглиблення знань в галузі основ теорії та практики мотиваційного менеджменту; формування умінь і навичок у майбутніх менеджерів з мотивації різних категорій працівників і колективів у практиці управління.

Завдання: усвідомлення сутності та необхідності мотивації, її місця в системі управління, зв'язку з іншими функціями менеджменту; визначення місця мотивації в соціально-психологічній структурі особистості, змісту мотиваційного процесу, основних мотиваційних характеристик особистості; засвоєння положень початкових, змістовних і професійних мотиваційних теорій і особливостей їх застосування у практиці управління; оволодіння основними методами мотивації різних категорій працівників, управління мотивацією

Предмет: дисципліни "Мотиваційний менеджмент" є управління мотивацією персоналом сучасних організацій

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Дисципліна "Мотиваційний менеджмент" тісно пов'язана з теоретичними і практичними проблемами менеджменту, соціології, психології, педагогіки та інших наук і спрямована на формування спеціаліста у сфері менеджменту і бізнесу, який володітиме сучасними методами управління мотивацією персоналу.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен

Знати: психофізіологічні механізми розвитку мотивації; механізми дії законів управління в мотивації діяльності персоналу; сутність мотиваційного моніторингу; сучасні підходи до дослідження проблем мотивації персоналу; теорії і моделі мотивації персоналу, способи активізації його індивідуальної та групової діяльності; мотиваційні механізми стратегічного управління персоналом;

Вміти: організувати систему мотивації персоналу організації; застосовувати методи й технології мотивації персоналу; обґрунтовувати найраціональніші підходи до організації системи нарахування заробітної плати з огляду на зарубіжний досвід; проектувати заходи щодо посилення трудової та статусної мотивації трудової діяльності; розробляти комплексні програми активізації трудової діяльності персоналу організації на основі сучасних методів мотивації трудової діяльності; розкривати й досліджувати фактори, що сприяють розвитку професійної концепції, а також ті, що гальмують її; планувати й організувати ефективну діяльність у процесі розв'язування завдань мотивації та оцінювання персоналу організації.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Сутність і роль мотивації в управлінні

- Тема 2. Мотиваційний процес
- Тема 3. Види мотивації
- Тема 4. Еволюція управління мотивацією
- Тема 5. Змістовні мотиваційні теорії
- Тема 6. Процесійні теорії мотивації
- Тема 7. Методи мотивації в управлінні
- Тема 8. Управління винагородою і покаранням
- Тема 9. Мотивація різних категорій працівників
- Тема 10. Мотиваційні аспекти організації праці
- Тема 11. Оплата праці та мотивація
- Тема 12. Мотивація колективів
- Тема 13. Мотиваційний потенціал менеджера

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

Семестр	Види навчальної діяльності
I семестр - 22 кредити	Обов'язкові компоненти: ОК3 (4кр), ОК10 (4кр), ОК8 (4кр), Вибіркові компоненти: ВБ 1.4 (3кр), ВБ 2.1 (3 кр), ВБ 1.1 (2 кр)
II семестр 25 кредитів	Обов'язкові компоненти: ОК 2 (3 кр), ОК 7 (4 кр), ОК 9 (5 кр) Вибіркові компоненти: ВБ 1.3 (6 кр), ВБ 2.5 (4 кр), ВБ 2.3 (3кр) Фахове стажування: 18 кр
III семестр 43 кредити	Обов'язкові компоненти: ОК 1 (3 кр), ОК 5 (3кр), ОК 6 (4 Кр), ОК 4 (3 кр) Вибіркові компоненти: ВБ 2.4 (3кр), ВБ 1.2 (3 кр), ВБ 2.2 (3 кр) Переддипломна практика: 6 кр Дипломне проектування: 30 кр

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 051 «Економіка підприємства» проводиться у формі задачі комплексного державного іспиту з фахових дисциплін та захисту розрахунково-економічного розділу ДЕК і завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням відповідної кваліфікації: Магістр з економіки.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ВБ 1.1	ВБ 1.2	ВБ 1.3	ВБ 1.4	ВБ 1.5	ВБ 1.6	ВБ 1.7	ВБ 1.8	ВБ 1.9	ВБ 1.10	
ІК	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ЗК1	•					•		•												•
ЗК2		•																		
ЗК3			•	•				•												•
ЗК4				•			•	•					•		•				•	•
ЗК5					•														•	•
ЗК6						•				•										
ЗК7							•				•									
ЗК8								•					•							•
ЗК9			•	•					•				•							•
ЗК10	•		•	•	•	•	•	•	•	•			•		•		•	•	•	•
ЗК11			•	•		•	•	•					•		•		•	•	•	•
ЗК12			•	•		•	•	•					•	•	•			•	•	•
ФК1													•	•	•			•	•	
ФК2							•													
ФК3		•	•			•	•	•					•		•		•			•
ФК4				•					•											
ФК5									•	•										
ФК6						•			•			•								
ФК7			•		•		•	•											•	•
ФК8			•	•		•	•	•					•	•	•	•				•
ФК9													•	•	•	•				•
ФК10			•	•		•	•	•						•	•			•	•	•
ФК11			•	•		•		•					•	•	•		•		•	•
ФК12							•						•	•	•					
ФК13	•													•		•				
ФК14				•				•			•						•			
ФК15									•									•		
ФК16			•	•									•					•		•

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ВБ 1.1	ВБ 1.2	ВБ 1.3	ВБ 1.4	ВБ 1.5	ВБ 1.6	ВБ 1.7	ВБ 1.8	ВБ 1.9	ВБ 1.10	
ПРН1	•																			
ПРН2		•									•									•
ПРН3			•																	•
ПРН4			•				•	•					•		•		•	•		
ПРН5					•															
ПРН6				•			•								•					•
ПРН7							•													
ПРН8			•	•		•	•	•			•			•			•	•	•	
ПРН9							•		•											
ПРН10			•	•			•	•					•		•		•	•		
ПРН11				•			•								•					
ПРН12	•							•												
ПРН13							•													•
ПРН14		•								•										•
ПРН15									•	•										
ПРН16				•				•					•		•				•	
ПРН17	•	•			•	•					•		•		•	•				•
ПРН18		•			•								•							
ПРН19						•										•				